

Research Paper

Analysis of Governance of Urban Diplomacy in the Globalization Era (Case Study: Tehran)

Kazem Ariafar: Department of Urban Planning, Ahv.C., Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

Mohammad Ali Khaliji*: Department of Urban Planning, Ahv.C., Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

Behnaz Babaeimorad: Department of Urban Planning, Ahv.C., Islamic Azad University, Ahvaz, Iran

ARTICLE INFO

Received: 2022/04/08

Accepted: 2025/02/22

PP: 15-30

Use your device to scan
and read the article
online

Keywords: *Governance,
Urban Diplomacy,
Metropolitan,
Globalization Era, Tehran.*

Abstract

The present study aims to identify the dimensions and indicators of urban diplomacy governance in Tehran in the era of globalization, as well as the barriers to achieving effective urban diplomacy in the city. The statistical population includes mayors of regions and districts, along with deputies for urban planning and architecture, technical and civil affairs, transportation and traffic, cultural and social affairs, urban services and public spaces, and human resources development, coordination, and planning in Tehran's municipalities and districts. In total, 90 individuals were selected through simple random sampling (available contingency sampling). A library research method was used to gather information and review theoretical literature and previous studies related to the topic. The data collection instrument consisted of a researcher-designed questionnaire, which included three sections on governance, urban diplomacy, and globalization, all measured using a Likert scale. The content validity ratio (CVR) was confirmed based on the opinions of 25 experts and scholars, and Cronbach's alpha was used to assess the reliability and internal consistency of the items. Statistical analyses were conducted using SPSS software. The results indicated several causal relationships among the research variables. The weakest and statistically non-significant relationships were found between the rule of law and urban governance; legal domain and urban globalization; efficiency and effectiveness and urban governance; participation and urban governance; political domain and urban globalization; and transparency and urban governance. Conversely, significant relationships were observed among the following variables: responsibility and urban governance; urban accountability and urban governance; central consensus and urban governance; economic domain and urban globalization; cultural domain and urban globalization; international relations and urban diplomacy; justice orientation and urban governance; and managerial capability and urban diplomacy. These factors were identified as the least influential in shaping the inadequacies of the global model.

Citation: Ariafar, K., Khaliji, M.A., & Babaeimorad, B. (2025). **Analysis of Governance of Urban Diplomacy in the Globalization Era (Case Study: Tehran)**, *Journal of Regional Planning*, 14(55), 15-30.
DOI: 10.82597/jzpm.2025.1158605

* **Corresponding author:** Mohammad Ali Khaliji, **Email:** Khaliji@iau.ir

Extended Abstract

Introduction

The concept of diplomacy has traditionally been the domain of nation-states, conducted through formal channels by governmental representatives. However, with the onset of globalization and the increasingly interconnected world, the role of cities in international relations has become significantly more prominent. Urban diplomacy refers to the ability of cities to engage directly in global affairs, foster international collaborations, and promote their interests in the global arena. In this new era, cities such as Tehran must adapt to the complexities of global networks and seek to enhance their participation in international diplomacy. This study aims to develop a comprehensive model of urban diplomacy governance for Tehran, with a focus on its current challenges and the obstacles that prevent the city from fully engaging in global affairs. The objective is to identify the dimensions and indicators of governance in urban diplomacy within the context of globalization, and to examine the factors influencing the success or failure of urban diplomacy in Tehran.

Methodology

This research follows a mixed-methods approach, combining both qualitative and quantitative methodologies. The primary purpose of the study is developmental, aiming to develop a conceptual model that integrates urban diplomacy and participatory governance within Tehran's urban management. The qualitative phase involved a thorough review of the relevant literature on urban diplomacy and governance. Interviews with urban planning experts and municipal officials provided insights into the theoretical underpinnings and practical challenges of urban diplomacy in Tehran. Based on the qualitative data, a conceptual framework was designed to identify key variables and their relationships in the governance of urban diplomacy.

In the quantitative phase, a survey was conducted to collect primary data. A structured questionnaire was developed to measure key aspects of urban governance, urban diplomacy, and globalization. The questionnaire, based on a Likert scale, included questions designed to assess various dimensions of governance,

including transparency, accountability, lawfulness, and efficiency. The statistical sample comprised 90 municipal officials from different departments, including urban planning, architecture, transportation, and social affairs. The data collection process was complemented by expert validation of the questionnaire through a Content Validity Ratio (CVR), which ensured the reliability of the data. Cronbach's alpha was used to test internal consistency and the reliability of the instruments. The collected data were analyzed using SPSS software, employing both descriptive and inferential statistics.

Results and Discussion

The results of the study revealed both significant and non-significant relationships between various factors influencing urban diplomacy in Tehran. The research identified several key variables that had a notable impact on urban governance and diplomacy, including accountability, urban sovereignty, economic and cultural realms, and international relations. Among these, urban accountability showed a significant relationship with urban governance (0.224), while cultural and economic realms exhibited positive relationships with urban globalization (0.240 and 0.334, respectively). These findings suggest that certain aspects of urban governance, such as accountability and international relations, are well-integrated within the city's diplomatic activities.

However, the study also revealed several weak and non-significant relationships. The relationship between political realms and urban globalization (0.101) and transparency in urban governance (0.109) were among the weakest, indicating that Tehran's political landscape and lack of transparency are critical barriers to effective urban diplomacy. The research further found that the rule of law in urban governance (0.304) had a relatively weak relationship with urban diplomacy, suggesting that legal frameworks and enforcement mechanisms are not fully aligned with the needs of a globalized urban governance model.

One of the key findings of this study is the identification of several obstacles that prevent Tehran from achieving effective urban diplomacy. These obstacles include a lack of clear organizational structures, the absence of strategic frameworks for international engagement, insufficient participation in

international organizations, and a fragmented legal and political landscape. The study highlights that despite Tehran's potential as a major player in urban diplomacy, the city faces significant challenges in coordinating its efforts and creating the necessary legal and institutional frameworks for effective participation in global diplomacy.

Additionally, the research indicates that urban diplomacy in Tehran suffers from a lack of coordination between local government bodies and other stakeholders, such as civil society organizations, the private sector, and international actors. This fragmentation of responsibilities and the absence of a cohesive strategy for international engagement hinder the city's ability to project its influence on the global stage. Moreover, the limited role of Tehran's municipal representatives in international non-governmental organizations (NGOs) and other global forums further weakens the city's presence in international diplomatic affairs.

Conclusion

The governance model of urban diplomacy in Tehran is in need of significant reform to effectively engage with the global community. The findings of this study suggest that Tehran's urban diplomacy efforts are currently hindered by several structural, political, and legal barriers. The lack of a clear organizational structure for managing urban diplomacy, the absence of a coherent strategic framework, and the insufficient participation of municipal representatives in international organizations are key obstacles that must be addressed.

To strengthen Tehran's position in global governance, it is essential to create a more

integrated approach to urban diplomacy that includes active participation from all relevant stakeholders, including local government agencies, the private sector, civil society, and international partners. A clear and coherent legal framework for urban diplomacy should be established to guide the city's international engagements and ensure that Tehran's diplomatic efforts are aligned with the principles of good urban governance. Furthermore, greater emphasis should be placed on transparency, accountability, and citizen participation in the decision-making processes related to urban diplomacy. This would not only improve the effectiveness of urban diplomacy but also enhance the legitimacy of Tehran's actions in the international arena.

In practical terms, the research suggests several strategies for enhancing Tehran's urban diplomacy. These include increasing the city's engagement with international networks and organizations, promoting knowledge exchange and collaboration with other global cities, and fostering a more active role for Tehran's representatives in international forums. Moreover, it is crucial to establish partnerships with non-governmental actors, including academic institutions, international organizations, and civil society groups, to create a more inclusive and collaborative approach to urban diplomacy.

In summary, Tehran has the potential to become a significant player in the field of urban diplomacy, but realizing this potential requires overcoming substantial challenges. By addressing the identified barriers and implementing the recommended strategies, Tehran can develop a more robust and effective model of urban diplomacy that aligns with the complexities of the globalized world.

مقاله پژوهشی

تحلیل حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی‌شدن (نمونه موردی: کلان شهر تهران)

کازم آریافر: دانشجوی دکتری گروه شهرسازی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران
محمدعلی خلیجی*: استادیار گروه شهرسازی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران
بهناز بابائی مراد: استادیار گروه شهرسازی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

چکیده

اطلاعات مقاله

این پژوهش با هدف تدوین الگوی حکمروایی دیپلماسی شهری در کلان شهرها در عصر جهانی‌شدن (نمونه موردی: کلان شهر تهران) انجام شد. پژوهش حاضر با اهدافی مانند شناسایی ابعاد و شاخص‌های حکمروایی دیپلماسی شهری کلانشهر تهران در عصر جهانی‌شدن و شناسایی موانع دستیابی به دیپلماسی شهری در کلان شهر تهران است. جامعه آماری جامعه آماری متشکل از شهرداران مناطق، نواحی و معاونین شهرسازی و معماری، فنی و عمران، حمل و نقل و ترافیک معاونت فرهنگی و اجتماعی، معاونت امور شهری و فضای شهر و معاونت توسعه منابع انسانی و هماهنگی و برنامه‌ریزی شهرداری‌های تهران و مناطق و شهرداران و نواحی ۱۲۳ گانه سطح شهر تهران به تعداد ۹۰ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده (نمونه در دسترس اقتضایی) انجام می‌گیرد. در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات و بررسی پیشینه‌ها و ادبیات پژوهش نظریه‌های علمی مربوط به موضوع پژوهش و بررسی سوابق تحقیق، از روش کتابخانه‌ای استفاده شده است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته بوده که این سه پرسشنامه حکمروایی، دیپلماسی شهری و جهانی‌شدن با مقیاس «طیف لیکرت» طراحی گردید و شاخص روایی (CVR) از نظرات ۲۵ نفر از کارشناسان و اساتید دانشگاه استفاده شد. به منظور پایایی ابزار پرسشنامه‌ها و همسانی درونی یا پایایی گویه‌ها از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که پرسشنامه دیپلماسی برابر با ۰.۷۶٪ و آلفای کرونباخ پرسشنامه حکمروایی برابر با ۰.۸۳٪ و پرسشنامه جهانی‌شدن برابر با ۰.۸۹٪ که در سطح بالای و مورد تأیید قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد روابط علی بین متغیرهای پژوهش که از کمترین و نامناسب‌ترین میزان به آن پرداخته شده، روابط غیر معنی‌دار هر یک از متغیرها به ترتیب: قانون‌مداری و حکمروایی شهری، قلمرو قانونی و جهانی‌شدن شهری، کارایی و اثربخشی در حکمروایی شهری، مشارکت و حکمروایی شهری، قلمرو سیاسی و جهانی‌شدن شهری و شفافیت و حکمروایی شهری و همچنین متغیرهای با روابط معنادار مانند: مسئولیت‌پذیری و حکمروایی شهری، پاسخگویی و حکمروایی شهری، اجماع محوری و حکمروایی شهری، قلمرو اقتصادی و جهانی‌شدن شهری، قلمرو فرهنگی و جهانی‌شدن شهری، روابط بین الملل و دیپلماسی شهری، عدالت محوری و حکمروایی شهری و توان مدیریت و دیپلماسی شهری به ترتیب از کمترین میزان در نامناسب بودن الگوی جهانی‌شدن موثر می‌باشند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۱۹
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۰۴
شماره صفحات: ۳۰-۱۵

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

حکمروایی، دیپلماسی شهری، کلان شهرها، عصر جهانی‌شدن.

استناد: آریافر، کازم؛ خلیجی، محمدعلی و بابائی مراد، بهناز (۱۴۰۳). تحلیل حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی‌شدن (نمونه موردی: کلان شهر تهران). فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۱۴(۵۶)، ۱۵-۳۰.

DOI: 10.82597/jzpm.2025.1158605

مقدمه

شهر به عنوان یک نظام پیچیده دارای سکونت گسترده در چارچوب دستاوردهای مدرن بوده که دارای فرهنگ‌های متفاوت با مردم گوناگون است. مهم‌ترین موضوع در شهر ایجاد و برقراری ارتباط بین سبک زندگی و محیط زندگی است (Shamsaldini et al, 2019). هزاره سوم میلادی را عصر شهرنشینی نامیده‌اند، از مهم‌ترین نمودهای شهرنشینی افزایش جمعیت جهان به ۷ میلیارد نفر در سال ۲۰۲۰ می‌باشد. از عمده‌ترین پیامدهای افزایش جمعیت، رشد شهرهای میلیونی در نظام شهری است. در کشورهای صنعتی ارتباط تعاملی بین شکل‌گیری و توسعه شهرهای کوچک و بزرگ با مراحل رشد و توسعه صنعتی وجود دارد. (Htaminejad et al, 2014: 25). در طرف مقابل در کشورهای درحال توسعه این گونه نبوده و توسعه شهرها و افزایش جمعیت با مراحل توسعه صنعتی همگام و متعادل نیست. اما موضوع مهمی در کشورهای درحال توسعه به عنوان یک چالش بسیار اساسی تبدیل شده الگوی حکمروایی خوب شهری است. اصول حکمروایی خوب که با دستیابی به پایداری می‌تواند موجب تحقق اهداف اجتماعی توسط مدیران و سیاستگذاران در راستای ابعاد توسعه اقتصادی، کارآفرینی، بازاریابی، رقابت‌پذیری و برندسازی را فراهم نماید. سازمان ملل حکمروایی خوب شهری را همه شهروندان در تصمیم‌گیری‌ها می‌داند که علاوه بر دولت شامل جامعه مدنی و بخش خصوصی می‌گردد (Abdali, 2019: 254).

دیپلماسی در بعد سنتی محدود و مخفی می‌باشد، اما در گذر زمان به صورت آشکار و علنی مشخص گردید. در دوران گذشته و در عصر حکومت‌های مستبدانه، مشارکت مردم وجود نداشت و حاکمان بر اساس نظریات شخصی، تصمیم می‌گرفتند. این رفتار مستبدانه موجب اهداف و منافع ملی را تحت تأثیر قرار می‌داد. در عصر جدید نظام‌های بروکراتیک در تلاش هستند برای مشروعیت بخشیدن به تصمیم‌های خود، تضارب آرا در بین افکار عمومی انجام می‌دهند. چرا که در موقعیت‌های حاد و بحرانی، به مشارکت، همکاری و تشریک‌مساعی مردم خود نیاز دارند و ملل وظیفه خود می‌دانند تا در مواقعی که خودگذشتگی لازم است، نهایت تلاش و مشارکت را انجام دهند. دیپلماسی شهری یعنی، افراد و گروه‌ها به عنوان نمایندگان غیررسمی کشور خود در زمینه ارتباط و روابط خارجی ایفای نقش می‌کنند. دیپلماسی شهری با لحاظ کردن پیچیدگی‌های فرایند جهانی‌شدن به‌ویژه در ابعاد جهان شهر، شهر اطلاعاتی، شهر - دنیا و شهر جهانی موجب شده است که بازیگران جدید نیمه‌دولتی و غیردولتی ابزار مناسب را برای تحقق منافع کنشگران بین‌المللی فراهم آورند. در دیپلماسی شهروندی، شهروندان دارای حق طبیعی ارتباط با شهروندان جوامع دیگر هستند تا بتوانند به نظرات مشترک برسند و از طرف دیگر بتوانند تأثیرات نامطلوب ناشی از سیاست‌های خارجی نادرست بعضی دولت‌ها را از بین ببرند؛ بنابراین اساس، دیپلماسی شهروندی، هم می‌تواند به صورت هماهنگ با دولت‌ها و مکمل آن به شمار برود و یا در تقابل با آن قرار گیرد.

شهرها از نقش کانونی در سیاست، اقتصاد و بازسازی مدیریت جهانی برخوردار شده‌اند و به عنوان بازیگران کلیدی به حساب می‌آیند. در چارچوب سیاست‌های تمرکززدایی و اقدام‌های تعامل‌گرایانه شهر به شهر، زمینه‌های افزایش تعامل را در حوزه‌های فناوری اطلاعات، اقتصاد، اجتماع و فرهنگ در عصر جهانی‌شدن فراهم آورند. جهانی‌شدن موجب تحولات اساسی در شهرنشینی و توسعه شهرها می‌گردد. اقتصاد، فرهنگ، فناوری در عصر جهانی‌شدن تفاوت‌های بسیاری ایجاد می‌کنند و گاهی تفاوت‌های به عنوان الگوهای محرک شهری به حساب می‌آیند. جهانی‌شدن و دیپلماسی به دلیل ارتباطات عمیق افقی و حکمروایی چندلایه و چند سطحی، موجب نقش‌آفرینی فزاینده در عرصه سیاست‌گذاری شده‌اند؛ لذا دیپلماسی شهری موجب تشریک‌مساعی، هم‌افزایی در چارچوب حکومت‌های محلی و مرکزی شده است. دیپلماسی شهری ظرفیت‌های بسیاری در گردشگری، آموزش و تربیت شهروندان، کاهش چالش‌های شهری و نیازهای شهروندان، جذب سرمایه‌گذار خارجی، گسترش ارتباط‌های اقتصادی خارجی، انتقال فناوری‌های جدید را دارد. لازمه موفقیت دیپلماسی در عصر جهانی‌شدن ایجاد توازن بین سطوح فروملی، ملی و فراملی است. همچنین در چارچوب تقسیم وظایف داخلی و بین‌المللی می‌تواند ارتباطات فرامرزی را گسترش دهد. نکته مهم در ارتباط با دیپلماسی، «دیپلماسی شهری»، واژه‌های «دیپلماسی شهر به شهر»، «دیپلماسی شهرداری» و «دیپلماسی شهروندی» است که نقش شهرها را در ایجاد بستر مناسب برای کسب وجهه بین‌المللی و افزایش سرمایه‌گذاری خارجی به منصه ظهور می‌رساند (Okeke, 2022).

واقعیت آن است که امروز با دو فرایند عمده «جهان شهری شونده» و «شهرهای جهانی شونده» روبرو هستیم، ماهیت روابط بین‌الملل پیچیده، چندلایه و چند سطحی شده است، به گونه‌ای که سطوح محلی شدن، منطقه‌ای شدن و جهانی‌شدن در ارتباط با یکدیگر قرار دارد و مهم‌ترین مشکلات و مؤلفه‌های جهانی‌شدن در حوزه اقتصاد، سیاست، مدیریت دیده می‌شود. تعارضات، تقابل‌ها و تعاملات در ابعاد گوناگون موجب شده است که دیپلماسی سنتی به ابزاری ناکارآمد برای کنش و واکنش بازیگران بین‌المللی تبدیل شود؛ درحالی که دیپلماسی شهری با در نظر گرفتن پیچیدگی‌های جهانی‌شدن به‌ویژه در بعد اقتصادی ابزار مناسبی برای تحقق منافع کنشگران بین‌المللی فراهم می‌آورد (Goodarzi et al, 2017: 62).

یکی از جنبه‌های دیگر این تحقیق حکمروایی شهری، یا به عبارت دیگر مشارکت شهروندان است؛ اصل و بنیان حکمروایی، بر حکومت مردمی استوار است. یعنی حکومتی که مردم اداره امور به عهده مردم است (Abdi et al, 2019).

باتوجه به مشکلات فراوان کلانشهر تهران در زمینه مدیریت و دیپلماسی شهری و علی‌رغم تهیه طرح‌ها و برنامه‌های متعدد، لزوم پرداختن به جایگاه دیپلماسی و حکمروایی شهری در ایجاد، توسعه و ساماندهی مدیریت بهینه از یک طرف و لزوم ارائه الگو و الزامات حکمروایی و دیپلماسی شهری از طرف دیگر می‌تواند نوآوری جدیدی را ارائه داده و بر توسعه دانش مدیریتی کشور به‌ویژه در سازوکارهای حکمروایی مطلوب شهری مفید واقع شود.

این پژوهش درصدد پاسخ به این سؤال می‌باشد که کلانشهر تهران نیازمند چه تحول و تجدید ساختار در نظام حکمروایی و دیپلماسی شهری است؟ در این صورت چارچوب مطلوب و الزامات حکمروایی و دیپلماسی کلانشهر تهران دارای چه ویژگی‌ها و ساختاری است؟ همچنین میزان حکمروایی در دیپلماسی کلانشهر تهران مورد بررسی قرار خواهد گرفت. خروجی مورد انتظار پژوهش تبیین مفاهیم دیپلماسی و میزان مشارکت شهروندان در معیارهای حکمروایی شهری که شامل ابعاد؛ شفافیت، مسئولیت‌پذیری، کارایی، اثربخشی، عدالت‌محوری و قانونمندی با مشارکت شهروندان در دیپلماسی شهری است، می‌باشد.

پیشینه تحقیق و مبانی نظری

مدیریت شهری و توسعه پایدار شهری دارای ارتباطات تنگاتنگی هستند که ابعاد مختلف فیزیکی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، محیطی و نهادی را در بر می‌گیرند.

تحقیقات بسیاری در حوزه موضوع تحقیق انجام شده است که به برخی از آنها اشاره می‌گردد:

خدا شاهی و همکاران (۱۳۹۸)، در مقاله تحلیل راهبردی چالش‌های مدیریتی کلان شهر تهران با رویکرد مدیریت یکپارچه شهری به ارائه راهبردهای مدیریتی کلان شهر می‌پردازند. نتایج تحقیق بیانگر آن است که از مجموع ۴۵ عامل درونی و بیرونی تأثیرگذار بر مدیریت یکپارچه شهری کلان شهر تهران، مجموع امتیاز وزنی عوامل داخلی ۲/۶۷ و عوامل خارجی، ۲/۲۵ می‌باشد؛ لذا باید جهت موفقیت در یکپارچگی مدیریت کلان شهر تهران راهبردهای بازنگری را به اجرا درآورد. امان‌پور و سجادیان (۱۳۹۶)، در مقاله مذاقه‌ای آسیب‌شناسانه بر سازمان‌یابی فضایی و مدیریت کلانشهر تهران منطبق بر رهیافت‌ها و رهنمودهای منبعث از آرمان مدیریت یکپارچه در کشور نشان می‌دهد که کلانشهر تهران وارث سیاست‌های تمرکزگرایی نظام بسیط متمرکز نفتی است دارای تفرق‌های عملکردی، قوانین، تکرر منافع، اجتماعی، سیاسی، کالبدی و فضایی و اکولوژیک می‌باشد.

در موضوع دیپلماسی شهری، مطالعات نسبتاً محدود صورت گرفته است. موضوعات مرتبط با تحقیق در زیر اشاره می‌گردد.

یانگ کیم (۲۰۲۰) در مقاله پیامدهای سیاست‌های حکمروایی از طریق فعالیت‌های دیپلماسی عمومی، این مطالعه وضعیت فعلی دیپلماسی عمومی را که به‌عنوان نوعی نماینده از سبک جدید دیپلماتیک ظهور کرده است، مشخص می‌کند و پیامدهای سیاست برای احیای حکمروایی جهانی را به دست می‌آورد که فعالیت‌های مختلفی بر اساس مرحله جهانی به دلیل تغییر در وسایل دیپلماتیک انجام می‌شود. مهم‌تر از همه، آن‌ها می‌فهمیدند که همه مردم نقش دیپلماسی خصوصی را بازی می‌کنند و نقش‌ها و قابلیت‌های دولت‌های محلی قوی‌تر می‌شوند. برای احیای دیپلماسی عمومی باید حاکمیت جهانی احداث شود و سیاست‌های پشتیبانی باید با گسترش نقش دیپلماسی عمومی و موضوعات مختلف ادامه یابد.

کلرک (۲۰۲۰)، (فنلاند) به‌عنوان یک مطالعه موردی در دیپلماسی مراکز شهری کوچک، در این مقاله به بررسی تلاش‌های بین‌المللی در شهر تورکو واقع در جنوب غربی فنلاند پرداخته می‌شود. تورکو یک منطقه آزمایش فوق‌العاده برای این ایده است، زیرا از اوایل اولین شهر دوقلو لنگراد در اواخر دهه ۱۹۶۰ تا عضویت در سازمان‌های مختلف بین‌المللی و برنامه‌های همکاری بالتیک مستقر در اتحادیه اروپا تکامل‌یافته است. باحرر و همکاران (۲۰۱۹)، در مقاله حکمروایی و دیپلماسی، چالش‌های مهم در دنیای در حال تغییر را با تحولات دگرگونی در سراسر مسائل جهانی مشخص می‌کند. حکمروایی، دیپلماسی و سیاست می‌تواند اعتمادبه‌نفس، آگاهی و تفاهم را برای مدیریت یکپارچه ایجاد کند و می‌تواند از توسعه راهکارها و پیشرفت‌های پایدار پشتیبانی کند. اسپیس (۲۰۱۹) در کتاب دیپلماسی ساختاری: توسعه، مشارکت و حکمروایی، شیوه دیپلماتیک مشخص، به یک رویکرد ترکیبی می‌پردازد. دیپلماسی ساختاری - هدفمند و همچنین روش - به سمت شرایط تعامل در سیستم بین‌المللی است. این اختلافات بین مفهوم‌های "دموکراسی جهانی" و سلسله‌مراتب قدرتمند و واقعی قدرت مقابله می‌کند. نقش قدرت‌های میانی در تأمین کارآفرینی هنجار را توضیح می‌دهد و دیپلماسی جذاب قدرت‌های نوظهور که از "قوانین بازی" برای به چالش کشیدن معماری قدرت جهانی استفاده می‌کنند.

اکس و همکاران (۲۰۱۹) در مقاله حکمروایی برای دیپلماسی علوم به سمت یک چارچوب اروپایی مقاله به فرایند و ماده در حال ظهور چارچوب فرا دولت در ساخت می‌پردازد. ترتیبات حاکمیتی شامل تشکیلات رسمی، چارچوب‌های قانونی، قوانین، ابزار سیاست، استراتژی‌های دولت، دستورالعمل‌های رسمی و مقررات قانونی تجویز شده است. همچنین چگونگی پیوندهای هم‌افزایی با سایر زمینه‌های اجتماعی یا سیاسی برای منافع بیشتر بازیگران برقرار می‌شود.

مشایخی و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله تحلیل استراتژیک دیپلماسی شهری کلان شهر مشهد، این پژوهش؛ ضمن معرفی نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای کلان شهر مشهد در استراتژی دیپلماسی شهری، به شرح وضعیت اقدامات دانشگاه‌های کلان شهر مشهد در زمینه تعاملات و روابط فراملی، با بررسی دو شاخص تعداد دانشجویان بین‌المللی و تعداد تفاهمات بین‌المللی دانشگاهی و نیز بررسی وضعیت اقدامات بخش روابط عمومی و امور بین‌الملل شهرداری مشهد در زمینه گسترش روابط فراملی و توسعه دیپلماسی شهری کلان شهر مشهد، بوده که نتایج پژوهش نشان می‌دهد که با استفاده از مدل تحلیل استراتژیک SWOT، جایگاه کلان شهر مشهد در استراتژی دیپلماسی شهری؛ موقعیت محافظه‌کارانه WO، است که ارتقا این جایگاه استراتژیک دیپلماسی شهری در وضعیت فعلی، نیازمند سیاستگذاری کلان شهر مشهد در جهت برطرف کردن نقاط ضعف داخلی با استفاده مطلوب از فرصت‌های خارجی است.

گودرزی و حسینی (۱۳۹۶) در مقاله نسبت‌سنجی شهر و دیپلماسی در عصر جهانی‌شدن، در پی پاسخ به این سؤال هستند که «چگونه نسبتی مابین تغییرات جهانی‌شدن با روابط شهرها از یک‌سوی و روابط بین‌الملل با دولت ملت‌ها از سوی دیگر برقرار می‌باشد؟» مفروض این نوشتار بر آن است که هرگاه ساختارهای جهانی دستخوش تغییر و تحول شوند، دیپلماسی نیز متحول می‌شود؛ لذا روابط بین‌الملل در نسبتی عام با تحولات جهانی‌شدن رو به سوی دیپلماسی‌های موازی چون دیپلماسی شهری آورده و از سطح صرف دولت ملت‌های رسمی به سمت بازیگران متداخل غیردولتی حرکت نموده و اقدام به ایجاد روابط دو و چندسویه نموده است.

– دیپلماسی شهری: یعنی ارتباط با جوامع برای تأمین منافع، افزایش نفوذ، کاهش آسیب‌پذیری، با کم‌ترین هزینه تعریف می‌شود و آنچه در طی دیپلماسی وجود خواهد داشت کوشش و تکاپو در جهت جلوگیری از تعرض و افزایش هم‌افزایی سیاسی و اقتصادی و مبادله دانش، کار و تمشیت مناسبات خارجی می‌باشد (Amiri, 2017:26).

– حکمرانی شهری: تعریف حکمروایی نشان از هماهنگ‌سازی نظام‌های شهری پیچیده و راهنمایی گسترش و پیشرفت جامعه، با کمترین دخالت دولت، بلکه روابط پایدار میان دولت و بخش‌های غیردولتی را می‌طلبد (Rakodi, 2001: 524).

دیپلماسی شهری: از موضوعات مهم در دیپلماسی شهری، جهانی‌شدن است. جهانی‌شدن موجب دگرگونی و دگردیسی در نظام بین‌الملل و مفاهیم مدیریتی شده است. این تحولات موجب تغییر و تحول در مرزها گردید. دولت‌ها حاکمیت خود را در روابط بین‌المللی از دست داده و بازیگران غیردولتی به‌عنوان بازیگران اصلی تلقی شده‌اند. همچنین اذهان عمومی تأثیر بسزایی در شکل‌گیری فرایندها و نگرش‌ها در نظام بین‌الملل داشته باشد و تمامی کشورها صرف‌نظر دوری مسافت با یکدیگر، ارتباطات آن‌ها افزایش یابد.

جدول ۱- شاخص‌های دیپلماسی شهری

فضای مفهومی دیپلماسی شهری					
امنیت شهری	توسعه شهری	اقتصاد شهری	شبکه شهری	نماینده‌گی شهری	فرهنگ شهری

Source: (Van der Pluijm, 2007)

جدول ۲- معیارها و شاخص‌های حکمروایی شهری

شاخص‌ها	شاخص‌های موردنظر
مشارکت	مشارکت در تصمیم‌گیری (برطرف کردن مشکلات محله)، مشارکت در تقویت و عضویت نهادهای مدنی، مشارکت در سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی محله (کارگاه‌های تولیدی) مشارکت زیست‌محیطی (حفظ ارزش‌های زیست‌محیطی، رفع انواع آلودگی‌ها)
قانون‌مداری	میزان آگاهی از قانون و عرف محل، بی‌طرفی و برابری در برابر قانون (عدم تبعیض یا) جانب‌داری قانون محوری شهروندان (کنترل فساد اقتصادی و اداری) پایبندی به قانون در فعالیتهای اقتصادی و تجاری، پایبندی به قانون جهت حفظ ارزش‌های زیست‌محیطی
پاسخگویی	رضایتمندی از شیوه پاسخگویی (مدیران و مسئولان شهرداری، شورایی و ...)، باورپذیری به پاسخگو در فرایند مدیریت، پاسخگویی به موانع اقتصادی، پاسخگویی در برابر آلودگی‌های زیست‌محیطی
مسئولیت‌پذیری	مسئولیت‌پذیری در برابر مشکلات کالبدی، مسئولیت‌پذیری در برابر وظایف محوله، احساس مسئولیت جهت رونق فعالیت‌های تجاری، احساس مسئولیت جهت رونق انجمن‌ها و صندوق‌های قرض‌الحسنه، اعتراف به خطا و اشتباه مدیریتی، احساس مسئولیت جهت تمیزی محیط

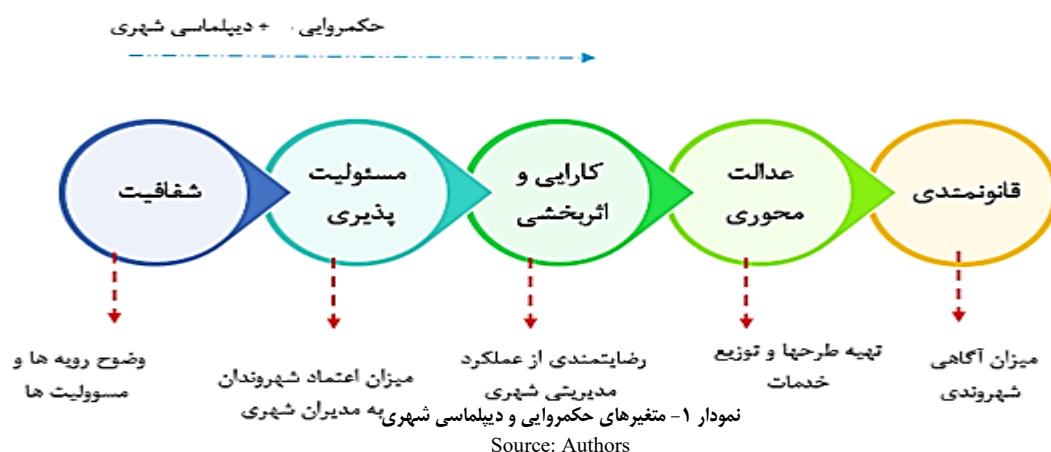
شاخص‌ها	شاخص‌های موردنظر
عدالت محوری	رعایت اصل توازن و تعادل (ابعاد اکولوژیکی، اجتماعی، اقتصادی و...) برابری فرصت‌ها - تخصیص بهینه منابع و امکانات، برخورد یکسان با فعالیت‌های غیرقانونی، گسترش برابر دامنه بهداشت در محله‌ها
شفافیت	قابلیت دسترسی به جریان آزاد اطلاعات قابل اعتماد - کنترل و پایش عملکرد مدیران محله‌ها، نهادهای مدنی و ... تصمیم‌گیری‌های آشکار و نهان مدیران محله‌ها - مستندسازی اطلاعات - اطلاع‌یابی برای شفافیت تصمیمات - برگزاری جلسه با مردم
کارایی و اثربخشی	بهبود مستمر اقدامات و فعالیت‌ها در محله‌ها - کاهش مستمر هزینه‌ها در سطح محله عمل کردن بر اساس دانش روز، نهادینه کردن فرهنگ توانمندی، تعاملی - افزایش مستمر کیفیت مهارت‌ها - بهبود فرایند برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری
اجماع محوری	نگرش باور به جمع و کار جمعی - میزان رابطه بین مسئولان و مدیران محله با مردم - نحوه میزان رابطه و تعامل بین سه نهاد دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی - توافق جمعی در خصوص مشکلات مهم محله (اقتصادی، زیست‌محیطی)

Source: Authors

جدول ۳- مؤلفه‌های دیپلماسی و جهانی‌شدن شهری

مؤلفه‌های تبیین گر دیپلماسی شهری			مؤلفه‌های جهانی‌شدن		
۱- روابط بین‌الملل شهری	۲- توان مدیریت شهری	۳- قلمرو اقتصادی	۴- قلمرو فرهنگی	۵- قلمرو سیاسی	۶- قلمرو ارتباطاتی

Source: Authors

Source: Authors

جهانی‌شدن و شکل‌گیری بازیگران و گونه‌های جدید مشارکت سیاسی

پژوهش‌های اخیر پیرامون جهانی‌شدن سیاسی بیانگر این است، پژوهشگران اعتقاد دارند که کاهش قدرت در سطح ملی، موجب ظهور خطمشی‌ها سیاست‌های متعدد در سطوح فرو ملی و فراملیتی می‌گردد؛ لذا، دولت ملی تا حدودی موقعیت خود را به‌عنوان رأس قدرت و رویه‌های اجتماعی از دست می‌دهد. نظام سیاست جهانی با مفاهیمی همانند سیاست شهری، دیپلماسی شهری دارای اهمیت می‌باشد (Sassen, 2009: 90).

دیپلماسی شهری و حکمروایی مشارکتی شاید در نگاه اول دو مقوله سوای از هم به نظر برسند ولی اتفاقاً دیپلماسی شهری باعث می‌شود در اداره یک شهر به جز نظرات مردمی که در یک شهر زندگی می‌کنند از نظرات مدیران دیگر کلان‌شهرها و مردم سایر نقاط دنیا نیز استفاده نمود، یعنی مدیریت یکپارچه با مشارکت تمامی ذی‌نفعان و ذی‌نفوذان. مثال عینی این امر، بیماری کووید ۱۹ است که به تمام کشورها نشان داد که مرزهای سیاسی، مرزهای بدون تأثیر هستند در هم‌پوشانی و سرایت مشکلات از یک شهر به شهر دیگر و از کشوری به کشور دیگر. مشارکت جهت دستیابی به اهداف عمومی، کار در طول مرزهای داخل یک مجموعه چندبخشی. مشارکت بر اساس ارزش متقابل است (Polk & Knutsson, 2008: 645).

هم‌افزایی و تشریک‌مساعی حکومت‌های خودمختار در عرصه بین‌المللی نشان می‌دهد مفهوم حاکمیت نیز در عرصه جهانی‌شدن دچار تغییر و تحول شده است؛ به‌گونه‌ای که دولت‌ها باید به نقش بازیگران فرو ملی اهمیت داده و در روابط خارجی آن‌ها را سهیم سازند

(Crickemans, 2010: 119). حکمروایی مشارکتی یا همکارانه یک رویکرد مناسب و گام بعدی در تحول شمول‌گرایی در تصمیم‌سازی عمومی می‌باشد. این امر شامل مشارکت بیشتر بین سازمان‌ها و جامعه شهری است تا به تصمیم‌سازی کامل‌تر و پیشرفته‌تر برسند (Koebele, 2019: 36). این رویکرد شامل تأمین ابزارهایی برای مشارکت افراد و سازمان‌های خارج از دولت و حکومت از طریق ساختارها و مکانیسم‌هایی می‌شود که از روابط مؤثر بین بخش‌های دولتی، خصوصی و اجتماعی و همچنین مشارکت آنها در تصمیم‌سازی حمایت می‌کند. این امر باعث کاهش هزینه و زمان برای تجارت و حکمروایی می‌شود، از استفاده پایدارتر سرمایه و منابع حمایت می‌کند و بین شهرها رقابت ایجاد می‌کند. این رویکرد با مشارکت بین دولت و شرکت‌ها برای غلبه بر موانعی به دست می‌آید که از دسترسی تجاری شهرهای کوچک‌تر به بازارها جلوگیری می‌کند (Pestoff & Hulgård, 2016: 1744).

مشارکت‌پذیری نیروی محرکه برای به سرانجام رساندن موفقیت‌آمیز فرایند مدیریت شهری است. این مدل جامع‌ومانع که تمامی بخش‌های مؤثر در رویه مشارکت را شامل می‌شود، مسئله مهمی که با آن روبرو است مغفول ماندن نقش آفرینان و توانمندسازی آنها در حل چالش‌ها و تصمیم‌گیری‌های عمومی است (Barakpour, 2006).

حکمروایی مشارکتی

ابعاد حکمروایی همکارانه، شامل نهادها و ذی‌نفعان درگیر (چه کسی، چه قدرت و چه وظایفی دارد و نحوه تعاملات میان آنها به چه صورتی است)، شرایط ساختاری (منابع و ظرفیت‌های مدیریتی و قانونی) و شرایط هنجاری (ارزش‌ها، ایدئولوژی‌ها و ادراک از نهادها و ذی‌نفعان) است. تعاریف و ویژگی‌های مطرح شده برای حکمروایی مشارکتی در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴- تعریف حکمروایی همکارانه

منبع	سال	کلیدواژه	ویژگی‌های تعریف حکمروایی همکارانه
Smith	۱۹۹۸	هماهنگی میانجی‌گرانه	حکمروایی همکارانه شامل نمایندگی گروه‌های ذی‌نفع کلیدی است (Smith, 1998).
Reilly	۱۹۹۸	تلاش برای حل مسئله	شامل پیگیری اشتراکی سازمان‌های دولتی و شهروندان مربوطه است (Reilly, 1998).
Walter & Petr	۲۰۰۰	تفاوت «حکمروایی همکارانه» با «تأثیر گروه ذی‌نفع»	حکمروایی همکارانه به معنی یک استراتژی صریح و عمومی برای سازماندهی نفوذ (تأثیر) گروه ذی‌نفع است و یک فعالیت رسمی شامل فعالیت‌های مشترک، ساختارهای مشترک و منابع مشترک است (Walter, U. M., & Petr, 2000).
Connick & Innes	۲۰۰۳	حکمروایی همکارانه	شامل «نمایندگان همه منافع مربوطه»
Ansell & Gash	۲۰۰۸	تصمیم‌گیری و رسیدن به اجماع (هم‌رأیی)	حکمروایی همکارانه به یک راهبرد صریح و رسمی از ترکیب ذی‌نفعان تا فرایندهای تصمیم‌گیری چندجانبه و اجماع محور، اشاره دارد؛ فرایند اداره کردن شامل برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و مدیریت است؛ واژه همکارانه، نشان‌دهنده «رهیافت شورایی و اجماع محور» است.
		حکمروایی همکارانه	یک چیدمان اداره‌کننده که در آن چند سازمان عمومی، ذی‌نفعان غیردولتی را به طور مستقیم در یک فرایند تصمیم‌گیری جمعی درگیر می‌کنند که این فرایند، رسمی، اجماع‌گرا، و شورایی است و قصد دارد که سیاست عمومی را ایجاد یا اجرا کند، یا برنامه‌ها یا دارایی‌های عمومی را مدیریت کند.
		واژه‌های معادل	واژه‌های به‌کاررفته در ادبیات نظری و نسبتاً معادل با حکمروایی همکارانه عبارت‌اند از: تعاون (همکاری) دولت به جامعه، شراکت عمومی - خصوصی، مدیریت مشارکتی، سیاست‌گذاری تعاملی، حکمروایی ذی‌نفعان و مدیریت همکارانه.
Emerson	۲۰۱۲	حکمروایی همکارانه	فرایندها و ساختارهای تصمیم‌گیری سیاست عمومی و مدیریت که مردم را به طور مفید، به‌منظور انجام یک هدف عمومی که بدون مشارکت و درگیر شدن آنها انجام نمی‌شود، در سرتاسر محدوده‌های سازمان‌های عمومی، سطوح دولت و یا گردونه‌های عمومی، خصوصی و مدنی، درگیر می‌کند.
Bradley	۲۰۱۲	انواع حکمروایی همکارانه	شامل: «ایجاد هم‌رأیی» و شبکه همکارانه

Source: Ariana et al, 2019

نقش‌آفرینی دیپلماسی شهری

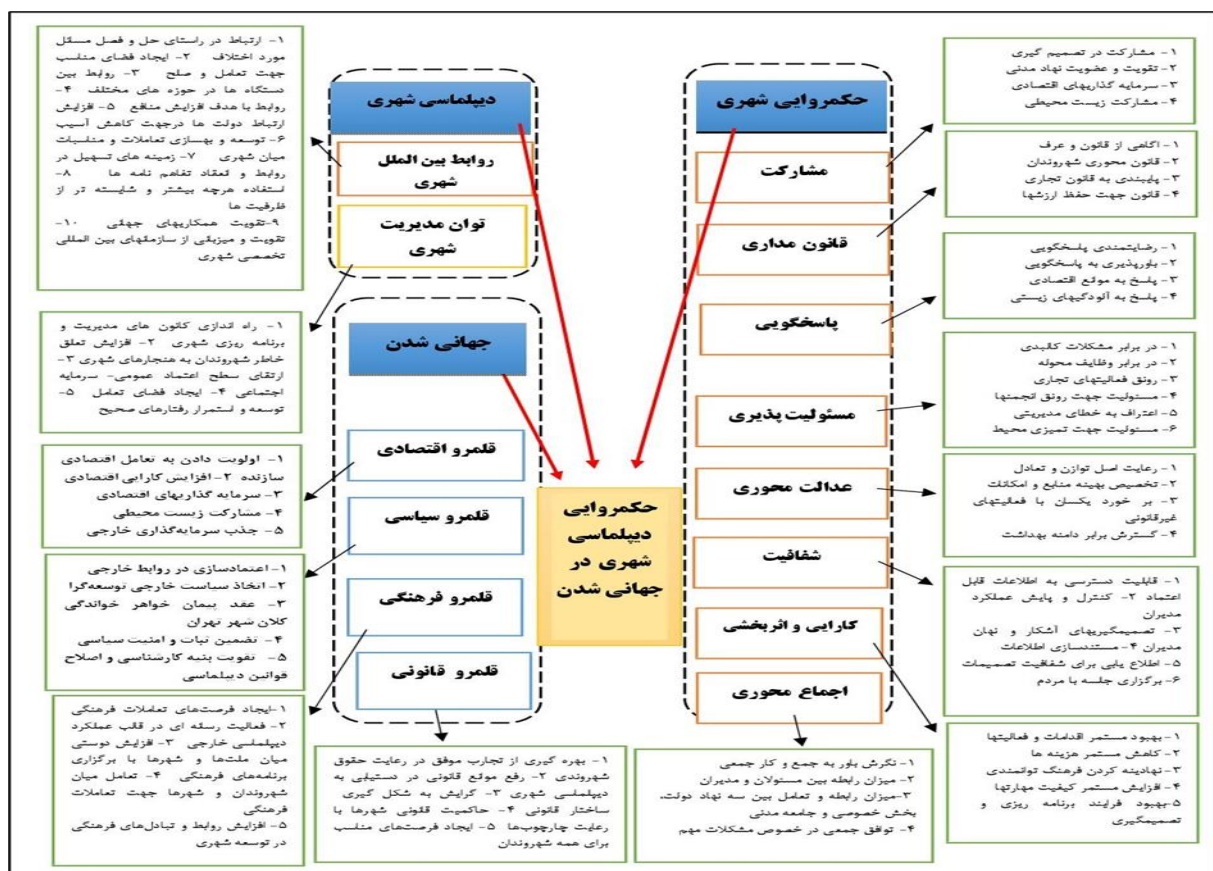
نقش‌آفرینی در پیرامون دیپلماسی شهری و حضور کارآمد در سازمان‌های جهانی، می‌تواند در ارتقای جایگاه کلان‌شهرها و شهرهای عصر جهانی‌شدن در حکمروایی جهانی اثرات فزاینده‌ای داشته و به‌نوعی در قالب وجود سطوح پایین‌تر در حکمروایی جهانی، مکانیسم همکاری مؤثر در ابعاد جهانی بر توسعه شهری را دارد. شهرداران و مسئولین شهری، نمایندگان حکومت‌های محلی و گاه شهروندان و نمایندگان سازمان‌های غیردولتی که بازیگران اصلی دیپلماسی شهری به شمار می‌روند نقش مهمی می‌توانند ایفا کنند.

بدیهی است کلان‌شهرها به تنها قادر نخواهند بود چالش‌های موجود در حوزه مدیریت شهری را حل کنند؛ لذا نیازمند تشریک‌مساعی متقابل و بین‌المللی و چندانیه در قالب نهادها و سازمان‌های خصوصی در بستر دیپلماسی شهری هستند (Ghorchi, Amani, 2008: 106). شهرداری‌ها نیازمند ابزاری به‌عنوان دیپلماسی شهری هستند تا با بهره‌گیری از آن بتوانند به تعامل با کنشگران داخلی و بین‌المللی بپردازند. این روند رو به توسعه می‌تواند نقش کاربردی و حیاتی را در روابط بین‌المللی برای همکاری، تقویت، هم‌افزایی مذاکرات و توسعه روابط میان ملل ایفا کند. (Ghorchi, Kavianirad, 2019: 63).

جدول ۵- اهداف مدیران کلان‌شهرها در برقراری روابط با یکدیگر در قالب دیپلماسی شهری

حرکت در مسیر دو رخداد مهم جهانی «شهری شدن جهان» و «ظهور شهرهای جهانی».
تکیه بر مشارکت آگاهانه شهروندان به‌ویژه تشکلهای غیردولتی و داوطلب.
حرکت در مسیر تحقق سیاست تمرکززدایی و ایجاد دموکراسی در مدیریت واحد شهری.
ایجاد فرصت‌های برای تعاملات فرهنگی و گردشگری برای معرفی همه‌جانبه شهر در عرصه بین‌المللی.
ایجاد تعاملات فضایی و اجرای رویدادهای مشترک برای شناخت هر چه بهتر طرفین.
ایجاد فرصت‌های سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران داخلی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های سرمایه‌گذاران خارجی برای رشد و شکوفایی شهر.
یافته‌ها و دستاوردهای نوین جهانی در مدیریت شهری) آموزش مستمر جریان دانایی (به‌روز بودن داده‌ها و به‌کارگیری

Source: Ghorchi, Kavianirad, 2019

شکل ۲- مختصات الگوی حکمروایی دیپلماسی شهری در کلان‌شهرها در عصر جهانی‌شدن

Source: Authors

مواد و روش تحقیق

روش پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی توسعه‌ای است زیرا که باهدف شناسایی و ساخت مدل مفهومی ترکیب آمیخته دیپلماسی شهری و حکمروایی مشارکتی کلانشهر تهران بوده و ماهیت اکتشافی دارد. همچنین از نظر نوع داده‌ها این پژوهش از نوع پژوهش ترکیبی (کیفی - کمی) است.

روش پژوهش ترکیبی از نوع اکتشافی متوالی بوده است، به‌این ترتیب که نخست روش کیفی و سپس روش کمی می‌باشد. رویکرد فراترکیب که در مرحله کیفی استفاده شده است، نوعی مطالعه کیفی می‌باشد که اطلاعات و یافته‌های استخراج شده از مطالعات کیفی دیگر با موضوع مرتبط و مشابه را بررسی می‌کند. در نتیجه نمونه موردنظر برای فراترکیب از مطالعات کیفی منتخب و بر اساس ارتباط آنها با سؤال پژوهش ساخته می‌شود. خروجی مرحله کیفی، مدل مفهومی آمیخته الگوی حکمروایی دیپلماسی شهری در کلان شهرها در عصر جهانی‌شدن است که مؤلفه‌ها و متغیرهای کسب شده از پیشینه پژوهش می‌باشد. جامعه آماری متشکل از شهرداران مناطق، نواحی و معاونین شهرسازی و معماری، فنی و عمران، حمل‌ونقل و ترافیک معاونت فرهنگی و اجتماعی، معاونت امور شهری و فضای شهر و معاونت توسعه منابع انسانی و هماهنگی و برنامه‌ریزی شهرداری‌های تهران و مناطق و شهرداران و نواحی ۱۲۳ گانه سطح شهر تهران و اساتید و دانشجویان شهرسازی و برنامه‌ریزی شهری و منطقه و طراحی شهری و مدیریت شهری و سایر رشته‌های مرتبط می‌باشد. تعداد جامعه آماری برابر با ۹۰ نفر می‌باشد که با استفاده از فرمول کوکران و با در نظر گرفتن خطای ۵ درصد، ۹۰ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی ساده (نمونه در دسترس اقتضایی) انجام می‌گیرد. حجم جامعه نمونه با استفاده از فرمول کوکران و با در نظر گرفتن خطای ۵ درصد از فرمول آنالین (اینترنتی) محاسبه شده است. در بخش کمی برای جمع‌آوری داده‌های میدانی از دو پرسشنامه حکمروایی با ۳۸ شاخص و مقیاس نگرش سنج طبق مقیاس لیکرت در ۵ گزینه تنظیم شده است «کاملاً مخالفم، مخالفم، تا حدودی، موافقم، کاملاً موافقم» که این پرسشنامه نیز توسط محقق رساله حاضر تهیه و تدوین شد و پرسشنامه دیپلماسی شهری و جهانی‌شدن با ۳۵ شاخص از ابزار پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد که روش اصلی مقیاس سازی از «طیف لیکرت» می‌باشد و گویه‌های موردنظر از طریق پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفته و مقیاس نگرش سنج طبق مقیاس لیکرت در ۵ گزینه تنظیم شده است. برای آزمون پایایی پرسشنامه، از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. به این صورت که ابتدا پرسشنامه در بین ۲۴ نفر از کارکنان به طور تصادفی توزیع گردید، سپس اطلاعات جمع‌آوری شده مورد آزمون قرار گرفته و با محاسبه آلفای کرونباخ پایایی مورد تأیید قرار گرفت، آلفای کرونباخ برای پرسشنامه حکمروایی که متشکل از ۳۸ سؤال است که از طریق آلفای کرونباخ محاسبه می‌شود. در پایایی گویه‌های پرسشنامه ی دیپلماسی برای همسانی درونی یا پایایی گویه‌ها در این پژوهش از روش آلفای کرونباخ کلی استفاده شده است که (دیپلماسی) برابر با ۰/۷۶ و آلفای کرونباخ پرسشنامه جهانی‌شدن برابر با ۰/۸۹ که در سطح بالایی می‌باشد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده از آماره‌های توصیفی برای توصیف سؤالات باز پرسش‌نامه به همراه جدول‌های توزیع فراوانی و نمودار مربوط به هر قسمت پرداخته می‌شود. در قسمت آماره‌های استنباطی جهت بررسی تأثیر رابطه هم‌زمان مسیرهای مستقل بر متغیر وابسته از آزمون‌های میانگین، ضریب همبستگی جزئی، رگرسیون خطی و چندمتغیره استفاده می‌شود، و برای تعیین اثرات مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته از تحلیل مسیر استفاده شده است.

محدوده مورد مطالعه

مهم‌ترین برآیند همکاری‌های بین‌المللی و به‌خصوص حکمروایی جهانی موضوع خواهر شهری یا خواهرخواندگی است. اولین و مهم‌ترین مرحله در ایجاد خواهرخواندگی اطمینان از این مسئله است که هر دو شهر حداقل در یک زمینه دارای تشابهاتی با یکدیگر باشند. برای این کار، باید بالاترین مقام رسمی هر شهر به گفتگو با مقام ارشد شهر همسان خود بپردازد و پس از توافق نهایی، قرارداد را به امضا برساند. بعضی از این قراردادها در زمینه ارتباط فرهنگی عقد می‌شود حال آن که در بسیاری از موارد نیز، منافع اقتصادی، آموزشی و اجتماعی مورد توجه قرار می‌گیرد. رابطه خواهرخواندگی مشارکتی طولانی‌مدت به حساب می‌آید و در نتیجه باید برای هر دو شهر طرف قرارداد، مزایایی داشته باشد بنابراین شناخت کامل شهر همسان، پایه و اساس موفقیت رابطه محسوب می‌شود که دستیابی به آن، تنها از طریق انجام تحقیقات متعدد از سوی سران هر دو شهر امکان‌پذیر است. از جمله اطلاعاتی که مقامات هر شهر باید در مورد خواهرخوانده احتمالی خود داشته باشند می‌توان به جمعیت، موقعیت جغرافیایی، صنعت، مؤسسه‌های آموزشی، نهادهای فرهنگی، روابط پیشین و ارتباطات تاریخی و موروثی اشاره کرد. بسیاری از جوامع معیارها و تدابیری را شکل داده‌اند که بر اساس آن‌ها می‌توانند تحقیقات خود را در مورد شهر خواهرخوانده‌شان سازماندهی کنند و به بهترین نتیجه در مورد پیامدهای احتمالی ایجاد رابطه دست یابند. (Ghorchi, Amani, 2008). در شرایط کنونی مدیریت شهری تهران با سازمان‌های تخصصی بین‌المللی متعددی دارای تعامل و همکاری است. تا کنون تعاملات مستقیم مدیریت شهری تهران با سازمان‌های بین‌المللی در حیطه موضوعات شهری به شرح زیر محقق شده است: مجمع شهرداران آسیایی و

مجمع شهرداران برای صلح برنامه توسعه سازمان ملل، سازمان شهرها و حکومت‌های محلی متحد، برنامه اسکان بشر سازمان ملل، سازمان بین‌المللی شهرها و پایتخت‌های اسلامی، سازمان متروپلیس. (Basirat et al, 2012) (Hoseini, Basirat, 2016)

شهرها برای اینکه به آرمان‌ها خود دست پیدا کنند لازم است زمینه لازم برای مشارکت شهروندان فراهم شده باشد که با حضور فعال در نهادهای بین‌المللی در سیاست‌گذاری جهانی نقش مهمی ایفا کنند. بعد از این مرحله کارگزاران دیپلماسی شهری می‌توانند به‌عنوان نیروی اثرگذار در حکمروایی جهانی نقش‌آفرینی کنند.

امروز کلانشهر تهران با انعقاد تفاهم‌نامه همکاری و خواهرخواندگی با شهرهای مختلف منطقه و جهان، در زمینه‌های مختلفی مانند فرهنگی و اجتماعی، حمل‌ونقل، سرمایه‌گذاری و مدیریت شهری تفاهم‌نامه‌های همکاری و مشارکت بین‌المللی دارد. به‌علاوه، مذاکرات بسیاری جهت انعقاد پیمان خواهر شهری میان تهران با سایر شهرهای مهم دنیا در حال انجام است. در سال‌های اخیر، روابط و پیوندهای بین‌المللی در بین سایر شهرهای مختلف دنیا نیز افزایش یافته است. زیرا نهادهای سازمان‌های بین‌المللی نظیر سازمان شهرهای متحد و حکومت‌های محلی و انجمن جهانی متروپلیس و سازمان شهرها و پایتخت‌های اسلامی و همچنین مجمع شهرداران آسیایی، در ایجاد و تسهیل روابط دوستانه و تعاملات مختلف بین شهرها در سطح محلی و مردمی فعالیت دارند. دستاوردهای فراوانی را می‌توان حاصل این تفاهم‌نامه‌های مشترک دانست به طور مثال تبادل دانش و اطلاعات و تجارب، گسترش سرمایه‌گذاری و صنعت گردشگری در شهرها، اجرای پروژه‌های مشترک در امر توسعه شهری و ارتقای سطح زندگی و همکاری در زمینه افزایش انسجام و گسترش صلح جهانی، کمک به گسترش توانایی‌های فنی و مدیریتی در کلان‌شهرها اشاره کرد. همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، یکی از اصلی‌ترین عناصر تأثیرگذار در نظام حکمروایی بین‌المللی، حضور در سازمان‌های تخصصی بین‌المللی است. در حال حاضر مدیریت شهر تهران با سازمان‌های بین‌المللی متعددی در حال همکاری است. سازمان بین‌المللی شهرها و پایتخت‌های اسلامی، برنامه اسکان بشر سازمان ملل، برنامه توسعه سازمان ملل، سازمان شهرها و حکومت‌های محلی متحد، سازمان متروپلیس، مجمع شهرداران آسیایی و مجمع شهرداران برای صلح از جمله نهادهایی هستند که شهرداری تهران در تعامل مستقیم با آنها است.

جدول ۶- تحلیل شرایط تهران در حوزه دیپلماسی شهری

مخبر بررسی	نتایج بررسی وضعیت تهران
حضور فعال در سازمان‌های تخصصی بین‌المللی حوزه مدیریت شهری	- سازمان بین‌المللی شهرها و پایتخت‌های اسلامی (OICC)
	برنامه اسکان بشر سازمان ملل (UN-HABITAT)
	برنامه توسعه سازمان ملل (UNDP)
	سازمان شهرها و حکومت‌های محلی متحد (UCLG)
	سازمان متروپلیس Metropolis
	مجمع شهرداران آسیایی Asian Mayors Forum
	مجمع شهرداران برای صلح Mayors for Peace
همکاری‌های بین‌المللی تهران با دیگر شهرها	۱۱ خواهر شهر و تفاهم‌نامه همکاری و خواهر شهری با ۱۸ شهر بزرگ منطقه و جهان

بحث و یافته‌های تحقیق

در بخش کیفی برای جمع‌آوری اطلاعات از طریق ابزار مصاحبه با ۲۵ نفر از افراد مدیران و متخصصان و اساتید مسلط و آشنا به موضوع حکمروایی دیپلماسی شهری در کلان شهرها در عصر جهانی‌شدن (نمونه موردی کلان شهر تهران) و تحلیل محتوا با روش نمونه‌گیری هدفمند، دست به جمع‌آوری اطلاعات اولیه جهت تدوین ابعاد و مؤلفه‌ها و شاخص‌های پرسشنامه و در بخش کمی برای جمع‌آوری داده‌های میدانی از دو پرسشنامه حکمروایی با ۳۸ شاخص پرداخته شد.

ابعاد پرسشنامه شاخص‌های حکمروایی: برای جمع‌آوری اطلاعات از جامعه آماری و به‌منظور آزمون فرضیه‌های تنظیم شده این تحقیق، از پرسشنامه محقق ساخته، استفاده گردیده است. پرسشنامه تحقیق متشکل از دودسته سؤال است. دسته اول که با حروف الفبا کدگذاری شده

است به‌منظور تعیین و مشخص شدن مشخصات نمونه آماری از لحاظ جنسیت، سن، میزان تحصیلات و سابقه خدمت و دسته دوم به‌منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق حاضر تنظیم شده است. سؤالات پرسشنامه که حاوی ۳۸ سؤال پنج‌گزینه‌ای برای حکمروایی بر اساس نظریه کمسیون مستقل حکمروایی شهری طراحی شده است که در آن از طیف لیکرت استفاده گردیده است، این پرسشنامه نیز محقق ساخته می‌باشد.

ابعاد پرسشنامه شاخص‌های دیپلماسی: سؤالات پرسشنامه دیپلماسی شهری با ۳۵ شاخص اصلی که شامل ۱۵ شاخص بوده از ابزار پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد و گویه‌های موردنظر از طریق پرسشنامه و کارکردهای مهم شهرهای جهانی را در قلمروهای اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و ارتباطاتی با ۲۰ شاخص و مورد بررسی قرار گرفته و مقیاس نگرش سنج طبق مقیاس لیکرت در ۵ گزینه تنظیم شده است.

فرضیه اصلی تحقیق

– حکمروایی دیپلماسی شهری کلان شهرها در عصر جهانی شدن نیازمند تدوین الگوی نوین است.
برونداد نتایج آماری آزمون رگرسیون چندمتغیره:

جدول ۷- خلاصه الگوی مدل رگرسیونی حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن

برآورد استاندارد اشتباه	ضریب تعدیل شده	R مجذور ضریب همبستگی	R ضریب همبستگی	رابطه رگرسیونی متغیرهای اصلی و فرعی
۲۴/۳۰۷۹۰	۰/۴۵۱	۰/۴۵۴	۰/۶۷۴ (a)	توان مدیریت شهری + روابط بین‌الملل شهری (دیپلماسی) = حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن
۲۵/۰۵۲۵۰	۰/۴۱۷	۰/۴۲۳	۰/۶۵۱ (a)	قلمرو اقتصادی + قلمرو سیاسی + قلمرو فرهنگی + قلمرو قانونی (جهانی‌شدن شهری) = حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن
۲۵/۴۶۰۴۰	۰/۳۹۸	۰/۴۱۱	۰/۶۴۱ (a)	مشارکت + قانون‌مداری + پاسخگویی + مسئولیت‌پذیری + عدالت‌محوری + شفافیت + کارایی و اثربخشی + اجماع محوری (حکمروایی) = حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن

در رابطه با فرضیه اصلی تحقیق که به؛ حکمروایی دیپلماسی شهری کلان شهرها در عصر جهانی شدن نیازمند تدوین الگوی نوین می‌پردازد. یافته‌های حاصله نشان داد:

توان مدیریت شهری + روابط بین‌الملل شهری (دیپلماسی) = حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن = $0.674(a)$ در سطح بالای است. بر اساس مقادیر بدست آمده در محاسبات رگرسیونی اثرات مستقیم و متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته را باتوجه به ضریب بتا (Beta) با استفاده از روش رگرسیونی به شیوه Enter محاسبه و نتایج به ترتیب؛ توان مدیریت شهری 0.392 + روابط بین‌الملل شهری 0.340 . دیپلماسی که بر حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن مؤثر هستند.

و همچنین در بحث قلمرو اقتصادی + قلمرو سیاسی + قلمرو فرهنگی + قلمرو قانونی (جهانی‌شدن شهری) = حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن = $0.651(a)$ در سطح بالای بوده است که بر اساس مقادیر بدست آمده در محاسبات رگرسیونی اثرات مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته را باتوجه به ضریب بتا (Beta) با استفاده از روش رگرسیونی به شیوه Enter محاسبه و نتایج ارائه شده به ترتیب؛ قلمرو سیاسی 0.334 + قلمرو اقتصادی 0.240 + قلمرو فرهنگی 0.101 + قلمرو قانونی 0.057 . (جهانی‌شدن شهری) که بر حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن مؤثر هستند.

و در نهایت متغیر مشارکت + قانون‌مداری + پاسخگویی + مسئولیت‌پذیری + عدالت‌محوری + شفافیت + کارایی و اثربخشی + اجماع محوری (حکمروایی) = حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن = $0.641(a)$ در سطح بالای می‌باشد که بر اساس مقادیر بدست آمده در محاسبات رگرسیونی اثرات مستقیم متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته را باتوجه به ضریب بتا (Beta) با استفاده از روش رگرسیونی به شیوه Enter محاسبه و نتایج ارائه شده به ترتیب؛ عدالت‌محوری 0.354 + پاسخگویی 0.224 + مسئولیت‌پذیری 0.214 + شفافیت 0.109 + مشارکت 0.091 + کارایی و اثربخشی 0.074 + قانون‌مداری 0.034 + اجماع محوری 0.231 - (حکمروایی) = حکمروایی دیپلماسی شهری در عصر جهانی شدن مؤثر هستند.

فرضیه اول تحقیق

۱- دستیابی به دیپلماسی شهری در کلانشهر تهران نیازمند ابعاد سازمانی و نهادی مناسب است.

خروجی یافته‌های آزمون میانگین نشان داد که بیشترین میزان میانگین در بعد حکمروایی شهری مؤلفه مشارکت به‌دست‌آمده بیشترین میانگین شاخص‌های مربوط به؛ مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها جهت برطرف کردن مشکلات با ۳/۷۶ درصد و در رابطه با مؤلفه قانون‌مداری به‌دست‌آمده بیشترین میانگین شاخص‌های مربوط به؛ میزان آگاهی از قانون و عرف محل، در همگام نمودن مردم با ۳/۷۱ درصد و مؤلفه پاسخگویی به‌دست‌آمده بیشترین میانگین شاخص‌های مربوط به؛ پاسخگویی به موانع اقتصادی با ۲/۹۱ درصد، در رابطه با نتایج مؤلفه مسئولیت‌پذیری به‌دست‌آمده بیشترین میانگین شاخص‌های مربوط به؛ احساس مسئولیت جهت تمیزی محیط شهری با ۲/۷۸ درصد، مؤلفه عدالت‌محوری به‌دست‌آمده بیشترین میانگین شاخص‌های مربوط به؛ برخورد یکسان با فعالیت‌های غیرقانونی شهری با ۲/۷۰ درصد، مؤلفه شفافیت به‌دست‌آمده بیشترین میانگین شاخص‌های مربوط به؛ قابلیت دسترسی به جریان آزاد اطلاعات قابل اعتماد شهری از سوی مسئولین با ۲/۷۶ درصد، مؤلفه کارایی و اثربخشی به‌دست‌آمده به ترتیب میانگین شاخص‌های مربوط به؛ افزایش مستمر کیفیت مهارت‌های مدیران شهری با ۲/۶۳ درصد و در نهایت مؤلفه اجماع محوری به‌دست‌آمده به ترتیب میانگین شاخص‌های مربوط به؛ توافق جمعی در خصوص مشکلات مهم بین مدیران شهری با ۲/۷۶ درصد می‌باشد.

فرضیه دوم تحقیق

۲- موانع قانونی در دستیابی به دیپلماسی شهری در کلانشهر تهران مؤثر هستند.

جدول ۸- آماره‌های خروجی همبستگی شناسایی ابعاد و شاخص‌های دیپلماسی شهری در حکمروایی

موانع دیپلماسی شهری	مقدار	مشارکت	قانون‌مداری	پاسخگویی	مسئولیت‌پذیری	عدالت‌محوری	شفافیت	کارایی و اثربخشی	اجماع محوری
همبستگی	۰/۰۰۰۱	۰/۶۸۵	۰/۳۰۴	۰/۰۸۷	-۰/۱۷۰	۰/۰۱۴	-۰/۰۳۷	-۰/۰۳۸	
معناداری	.	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۱۰۳	۰/۰۰۱	۰/۷۸۷	۰/۴۹۵	۰/۴۷۸	
درجه آزادی	۰	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	
همبستگی	۰/۶۸۵	۰/۰۰۰۱	۰/۳۵۷	۰/۰۷۱	-۰/۰۰۳	-۰/۰۱۸	۰/۰۳۰	۰/۰۹۴	
معناداری	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	۰/۱۸۴	۰/۹۵۱	۰/۷۳۵	۰/۵۷۹	۰/۰۷۸	
درجه آزادی	۳۴۹	۰	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	
همبستگی	۰/۳۰۴	۰/۳۵۷	۰/۰۰۰۱	۰/۶۳۱	۰/۳۱۵	۰/۴۶۳	۰/۳۹۱	۰/۵۱۰	
معناداری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
درجه آزادی	۳۴۹	۳۴۹	۰	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	
همبستگی	۰/۰۸۷	۰/۰۷۱	۰/۶۳۱	۰/۰۰۰۱	۰/۵۴۶	۰/۵۹۰	۰/۶۱۱	۰/۶۸۴	
معناداری	۰/۱۰۳	۰/۱۸۴	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
درجه آزادی	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۰	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	
همبستگی	-۰/۱۷۰	-۰/۰۰۳	۰/۳۱۵	۰/۵۴۶	۰/۰۰۰۱	۰/۷۱۹	۰/۵۵۶	۰/۶۸۲	
معناداری	۰/۰۰۱	۰/۹۵۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	
درجه آزادی	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۰	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	
همبستگی	-۰/۰۱۴	-۰/۰۱۸	۰/۴۶۳	۰/۵۹۰	۰/۷۱۵	۰/۰۰۰۱	۰/۷۰۵	۰/۷۵۳	
معناداری	۰/۷۸۷	۰/۷۳۵	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	
درجه آزادی	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۰	۳۴۹	
همبستگی	-۰/۰۳۷	۰/۰۳۰	۰/۳۹۱	۰/۶۱۱	۰/۵۵۶	۰/۷۰۵	۰/۰۰۰۱	۰/۷۹۴	
معناداری	۰/۴۹۵	۰/۵۷۹	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	
درجه آزادی	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۰	۳۴۹	
همبستگی	-۰/۰۳۸	۰/۰۹۴	۰/۵۱۰	۰/۶۸۴	۰/۶۸۲	۰/۷۵۳	۰/۷۹۴	۰/۰۰۰۱	

موانع دیپلماسی شهری	مقدار	مشارکت	قانون‌مداری	پاسخگویی	مسئولیت‌پذیری	عدالت‌محوری	شفافیت	کارایی و اثربخشی	اجماع محوری
	معناداری	۰/۴۷۸	۰/۰۷۸	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.
	درجه آزادی	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	۳۴۹	.

باتوجه به خروجی جدول ۸- کمترین میزان همبستگی متغیرهای وارد شده در این آزمون یعنی موانع دستیابی به دیپلماسی شهری، به ترتیب متغیرهای عدالت‌محوری با مشارکت به میزان همبستگی ۰/۱۷۰- و پس از آن متغیرهای اجماع محوری با مشارکت به میزان همبستگی ۰/۰۳۸-، متغیرهای کارایی و اثربخشی با مشارکت به میزان همبستگی ۰/۰۳۷-، متغیرهای قانون‌مداری با شفافیت به میزان همبستگی ۰/۰۱۸-، متغیرهای قانون‌مداری با عدالت‌محوری به میزان همبستگی ۰/۰۰۳-، متغیرهای مشارکت با شفافیت به میزان همبستگی ۰/۰۱۴-، متغیرهای قانون‌مداری با کارایی و اثربخشی به میزان همبستگی ۰/۰۳۰-، متغیرهای قانون‌مداری با مسئولیت‌پذیری به میزان همبستگی ۰/۰۸۷-، متغیرهای قانون‌مداری با مسئولیت‌پذیری به میزان همبستگی ۰/۰۷۱-، متغیرهای قانون‌مداری با اجماع محوری به میزان همبستگی ۰/۰۹۴-، متغیرهای مشارکت با پاسخگویی به میزان همبستگی ۰/۰۳۰۴-، متغیرهای پاسخگویی با عدالت‌محوری به میزان همبستگی ۰/۰۳۱۵-، متغیرهای پاسخگویی با قانون‌مداری به میزان همبستگی ۰/۰۳۵۷-، متغیرهای پاسخگویی با کارایی و اثربخشی به میزان همبستگی ۰/۰۳۹۱-، متغیرهای پاسخگویی با شفافیت به میزان همبستگی ۰/۰۴۶۳-، متغیرهای پاسخگویی با اجماع محوری به میزان همبستگی ۰/۰۵۱۰-، متغیرهای مسئولیت‌پذیری با عدالت‌محوری به میزان همبستگی ۰/۰۵۴۶-، متغیرهای عدالت‌محوری با کارایی و اثربخشی به میزان همبستگی ۰/۰۵۵۶-، متغیرهای شفافیت با مسئولیت‌پذیری به میزان همبستگی ۰/۰۵۹۰-، متغیرهای کارایی و اثربخشی با مسئولیت‌پذیری به میزان همبستگی ۰/۰۶۱۱-، متغیرهای پاسخگویی با مسئولیت‌پذیری به میزان همبستگی ۰/۰۶۳۱-، متغیرهای عدالت‌محوری با اجماع محوری به میزان همبستگی ۰/۰۶۸۲-، متغیرهای اجماع محوری با مسئولیت‌پذیری به میزان همبستگی ۰/۰۶۸۴-، متغیرهای کارایی و اثربخشی با شفافیت به میزان همبستگی ۰/۰۷۰۵-، متغیرهای اجماع محوری با شفافیت به میزان همبستگی ۰/۰۷۵۳- و در نهایت متغیرهای اجماع محوری با کارایی و اثربخشی به میزان همبستگی ۰/۰۷۹۴- نسبت به محرکه‌ای موانع دستیابی به دیپلماسی شهری در حکمروایی در این تحقیق مؤثر هستند.

جدول ۹- آماره‌های خروجی همبستگی موانع دستیابی به دیپلماسی شهری در - جهانی شدن

موانع دیپلماسی شهری	مقدار	قلمرو اقتصادی	قلمرو سیاسی	قلمرو فرهنگی	قلمرو قانونی
قلمرو اقتصادی	همبستگی	۰/۰۰۰۱	۰/۰۶۳۶	۰/۰۴۸۶	۰/۰۵۰۷
	سطح معناداری	.	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	درجه آزادی	۰	۳۵۷	۳۵۷	۳۵۷
قلمرو سیاسی	همبستگی	۰/۰۶۳۶	۰/۰۰۰۱	۰/۰۷۵۴	۰/۰۶۰۹
	سطح معناداری	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	درجه آزادی	۳۵۷	۰	۳۵۷	۳۵۷
قلمرو فرهنگی	همبستگی	۰/۰۴۸۶	۰/۰۷۵۴	۰/۰۰۰۱	۰/۰۷۵۲
	سطح معناداری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.	۰/۰۰۰
	درجه آزادی	۳۵۷	۳۵۷	۰	۳۵۷
قلمرو قانونی	همبستگی	۰/۰۵۰۷	۰/۰۶۰۹	۰/۰۷۵۲	۰/۰۰۰۱
	سطح معناداری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	.
	درجه آزادی	۳۵۷	۳۵۷	۳۵۷	۰

باتوجه به خروجی جدول ۹- کمترین میزان همبستگی متغیرهای وارد شده در این آزمون یعنی موانع دستیابی به دیپلماسی شهری، به ترتیب متغیرهای قلمرو فرهنگی با قلمرو اقتصادی به میزان همبستگی ۰/۰۴۸۶ و پس از آن متغیرهای قلمرو قانونی با قلمرو اقتصادی به میزان

همبستگی ۰/۵۰۷، متغیرهای قلمرو قانونی با قلمرو قانونی به میزان همبستگی ۰/۶۰۹، متغیرهای قلمرو اقتصادی با قلمرو سیاسی به میزان همبستگی ۰/۶۳۶، متغیرهای قلمرو قانونی با قلمرو فرهنگی با میزان همبستگی ۰/۷۵۲ و متغیرهای قلمرو فرهنگی با قلمرو سیاسی به میزان همبستگی ۰/۷۵۴. در موانع دستیابی به دیپلماسی شهری در جهانی‌شدن مؤثر هستند.

فرضیه سه تحقیق

۳- الگوی حکمروایی دیپلماسی کلانشهر تهران در عصر جهانی‌شدن نامناسب است.

جدول ۱۰- نتایج رابطه مستقیم و ضرایب معناداری مدل پژوهش

روابط علی بین متغیرهای پژوهش	مقدار ضریب B	ضریب Beta	معناداری (sig)	نتیجه
روابط بین الملل ← دیپلماسی شهری	۱/۱۲۴	۰/۳۴۰	۰/۰۰۰	رابطه معنی‌دار
توان مدیریت ← دیپلماسی شهری	۲/۳۲۳	۰/۳۹۲	۰/۰۰۰	رابطه معنی‌دار
قلمرو اقتصادی ← جهانی‌شدن شهری	۱/۵۵۱	۰/۳۴۰	۰/۰۰۰	رابطه معنی‌دار
قلمرو فرهنگی ← جهانی‌شدن شهری	۲/۲۴۳	۰/۳۳۴	۰/۰۰۰	رابطه معنی‌دار
قلمرو سیاسی ← جهانی‌شدن شهری	۰/۶۵۰	۰/۱۰۱	۰/۲۰۳	رابطه غیرمعنی‌دار
قلمرو قانونی ← جهانی‌شدن شهری	۰/۳۷۷	۰/۰۵۷	۰/۳۷۸	رابطه غیرمعنی‌دار
مشارکت ← حکمروایی شهری	۰/۸۰۳	۰/۰۹۱	۰/۱۴۳	رابطه غیرمعنی‌دار
قانون مداری ← حکمروایی شهری	۰/۳۰۴	۰/۰۳۴	۰/۵۸۶	رابطه غیرمعنی‌دار
پاسخگویی ← حکمروایی شهری	۲/۴۱۴	۰/۲۲۴	۰/۰۰۰	رابطه معنی‌دار
مسئولیت‌پذیری ← حکمروایی شهری	۱/۶۴۵	۰/۲۱۴	۰/۰۰۲	رابطه معنی‌دار
عدالت‌محوری ← حکمروایی شهری	۳/۱۲۲	۰/۳۵۴	۰/۰۰۰	رابطه معنی‌دار
شفافیت ← حکمروایی شهری	۰/۸۰۰	۰/۱۰۹	۰/۱۵۹	رابطه غیرمعنی‌دار
کارایی و اثربخشی ← حکمروایی شهری	۰/۶۰۹	۰/۰۷۴	۰/۳۱۲	رابطه غیرمعنی‌دار
اجماع محوری ← حکمروایی شهری	-۱/۸۴۰	-۰/۲۳۱	۰/۰۰۸	رابطه معنی‌دار

یافته‌های فرضیه سوم نشان‌دهنده روابط علی بین متغیرهای پژوهش که از کمترین و نامناسب‌ترین میزان بتا به آن پرداخته می‌شود که روابط غیر معنی‌دار هر یک از متغیرها به ترتیب: قانون‌مداری و حکمروایی شهری ۰/۰۳۴، قلمرو قانونی و جهانی‌شدن شهری ۰/۰۵۷، کارایی و اثربخشی در حکمروایی شهری ۰/۰۷۴، مشارکت و حکمروایی شهری ۰/۰۹۱، قلمرو سیاسی و جهانی‌شدن شهری ۰/۱۰۱ و شفافیت و حکمروایی شهری ۰/۱۰۹ و همچنین متغیرهای با روابط معنادار مانند: مسئولیت‌پذیری و حکمروایی شهری ۰/۲۱۴، پاسخگویی و حکمروایی شهری ۰/۲۲۴، اجماع محوری و حکمروایی شهری ۰/۲۳۱، قلمرو اقتصادی و جهانی‌شدن شهری ۰/۲۴۰، قلمرو فرهنگی و جهانی‌شدن شهری ۰/۳۳۴، روابط بین‌الملل و دیپلماسی شهری ۰/۳۴۰، عدالت‌محوری و حکمروایی شهری ۰/۳۵۴ و توان مدیریت و دیپلماسی شهری ۰/۳۹۲. به ترتیب از کمترین میزان در نامناسب بودن الگوی جهانی مؤثر هستند.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

دیپلماسی شهری، موجب همبستگی اجتماعی، جلوگیری از بروز تعارضات، ارائه راهکارهایی برای ایجاد محیطی پایدار می‌گردد. بعلاوه دیپلماسی شهری موجب ارتباطات دوسویه بین مسئولان محلی و کنشگران روابط بین‌المللی شده است که همین امر در ارتباط مدیریت شهری در فضای سیاست جهانی بسیار کارگشا و ضروری است. همین روند را می‌توان در ساختار متمرکز و فرمایشی در برنامه‌ریزی شهرها و نگرش بخشی در مدیریت شهری تهران، تفرق عملکردی - فضایی، ضعف نهاد اداره کلانشهر (شهرداری و شورای شهر) به لحاظ برخورداری از اختیارات تصمیم‌گیری و اجرا، نبود برنامه‌های مشخص برای احراز کارکردهای شهر جهانی، نبود مشارکت شهروندی، فقدان پاسخگویی و شفافیت، سیاست‌زدگی برنامه‌ریزی و مدیریت شهری در بی‌توجهی به روندهای جهانی و نقش کلانشهر در توسعه ملی مشاهده کرد.

کلانشهر تهران حائز فرصت‌های بسیار جهت نقش‌آفرینی فعال در حوزه دیپلماسی شهری است.

اما موانع بسیاری از جمله فقدان ساختار سازمانی مشخص دیپلماسی شهری و روابط بین‌المللی در شهرداری تهران، کمبود راهبردها و راهکارهای اجرایی دیپلماسی شهر تهران، عدم حضور مشارکت‌پذیر و نمایندگان شهرداری تهران در سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی، تفرق

قانونی در زمینه‌های دیپلماسی شهری و روابط بین‌المللی شهر تهران، سطح ناکارآمد مدیریت محلی و ضعف دیپلماسی شهری در جامعه جهانی، عدم تشریک‌مسابی و هم‌افزایی ملی در ارتباط پیوستن تهران به سازمان‌های جهانی به‌خصوص حوزه دیپلماسی شهری و عملکرد معیوب شورای شهر تهران، تفرق نهادی، سیاستگذاری و مدیریتی نتوانسته است به جایگاهی مناسب در عرصه دیپلماسی شهری دست یابد. بر اساس اهداف و یافته‌های تحقیق به‌عنوان پیشنهاد می‌شود:

- ایجاد نهادها و مؤسسه‌های غیردولتی و صرف از این نهادهای مردمی در حل مسائل و معضلات شهر.
- وسعت شبکه‌های اطلاع‌رسانی و سیستم‌های ارتباطی برای ارائه نظرات و پیشنهادهای ساکنان به مدیران شهری
- نگرش راهبردی برای نیل به پایداری، پیشرفت و پیشرفت مناطق با مشارکت ساکنان از طریق فراهم‌آوردن حس مالکیت و مسئولیت‌پذیری بین آنها.
- افزایش فعالیت‌های نظارتی در امور حکومتی و فرایندهای عمران با مشارکت بخش خصوصی و مردم
- رعایت ارکان اصلی برابری اجتماعی در جریان تهیه طرح‌ها و توزیع فعالیت‌ها و تلاش‌ها در سطح نواحی شهری. این موضوع می‌تواند از جهات متعددی بر رضایتمندی اجتماعی و در نهایت بر مشارکت ساکنان در امور شهری تأثیر مثبتی داشته باشد.

ملاحظات اخلاقی:

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: در مطالعه حاضر فرم‌های رضایت‌نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی: هزینه‌های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تأمین شد.

تعارض منافع: بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Abdi, K., jafari mehrabadi, M., safaie reyneh, M., allahyari, S. (2019). Measuring Citizens' Satisfaction with Municipality Performance via Good Urban Governance Approach (Case study: Kiasar Town). *Environmental-based Territorial Planning*, 12(45), 139-16. [20.1001.1.2676783.1398.12.45.7.3](https://doi.org/10.1001.1.2676783.1398.12.45.7.3) [In Persian].
- Amiri, H. (2016), *Geopolitics, Diplomacy and Behavior of Powers*, Kani Mehr Publications, Tehran [In Persian].
- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of public administration research and theory*, 18(4), 543-571. <https://doi.org/10.1093/jopart/mum032>
- Ariana, A., Mohammadi, M., Kazemian, G. (2019). A Model for Stakeholders' Conflict Management in Urban Regeneration Based On Collaborative Governance. *Journal of Architecture and Urban Planning*, 11(21), 123-143. [10.34785/J011.2021.197](https://doi.org/10.34785/J011.2021.197) [In Persian].
- Aukes, E. J., Matamoros, G. O., & Kuhlmann, S. (2019). Meta-Governance for Science Diplomacy-towards a European framework.
- Bährer-Kohler, S., Soghoyan, A., & Gasparyan, K. (2019). Governance, Diplomacy and Politics-Diversity and Lifespan. In *Diversity in Global Mental Health* (pp. 77-88): Springer.
- Barakpour, N. (2006). Urban governance and city administration system in Iran. The first urban planning and management conference [In Persian].
- Bradley, Q. (2012). A 'Performative'social movement: The emergence of collective contentions within collaborative governance. *Space and Polity*, 16(2), 215-232. <https://doi.org/10.1080/13562576.2012.721504>
- Basirat, M., Azizi, M., Zebardast, E., Ahmad Akhoundi, A. (2012). opportunities and challenges of good metropolitan governance in the globalization era, a case study of tehran. *memari-va-shahrsazi (honar-ha-ye-ziba)*, 17(1), 5-16. [10.22059/jfaup.2012.29692](https://doi.org/10.22059/jfaup.2012.29692)[In Persian].
- Clerc, L. (2020). Turku (Finland) as a Case Study in the City Diplomacy of Small Urban Centers, 1971-2011. In *City Diplomacy* (pp. 331-358): Springer.
- Coleman, James S. "Social Capital in the Creation of Human Capital." *American Journal of Sociology*, vol. 94, no. 1, 1988, pp. S95-120. JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/2780243>. Accessed 20 Nov. 2025.
- Connick, S., & Innes, J. E. (2003). Outcomes of collaborative water policy making: Applying complexity thinking to evaluation. *Journal of environmental planning and management*, 46(2), 177-197. <https://doi.org/10.1080/0964056032000070987>
- Criekemans, D.(Ed.) *Regional Sub-State Diplomacy Today*. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2010.
- Emerson, K., Nabatchi, T., & Balogh, S. (2012). An integrative framework for collaborative governance. *Journal of public administration research and theory*, 22(1), 1-29. <https://doi.org/10.1093/jopart/mur011>
- Ghorchi, M., Amani, M. (2008). Urban diplomacy in the process of globalization, *Tehran City Studies and Planning Center*, Danesh 7(88), 1-16 [10.22067/pg.v5i3.82265](https://doi.org/10.22067/pg.v5i3.82265) [In Persian].

- Ghorchi, M., Kavianirad, J. (2019). A Study of the Consistency of Urban Diplomacy with Foreign Policy of the Islamic Republic of Iran; Case Study: Sister Cities of Tehran. *Geopolitics Quarterly*, 15(53), 60-84. https://journal.iag.ir/article_91086_en.html [In Persian].
- Goodarzi, M., Sabagh kalate Hosyni, E. (2017). City's measurement ratio & diplomacy in globalization era. *Strategic Studies of public policy*, 7(23), 61-71. https://sspp.iranjournals.ir/article_26801.html [In Persian].
- Hosseini Dehaghani, M., Basirat, M. (2016). A Game Theory Approach to the Analysis of Urban Power Games: Analysis of Construction Building Processes in Tehran Metropolis. *Honar-Ha-Ye-Ziba: Memory Va ShahrSazi*, 21(1), 91-100. [10.22059/jfaup.2016.59692](https://doi.org/10.22059/jfaup.2016.59692) [In Persian].
- Htaminejad, H., Zamani, Z., Hajinejad, S., Ghazaie, M. (2014). Pathology of new towns in Iran. *Scientific-Research Quarterly of Geographical Data (SEPEHR)*, 22(88), 47-57. [10.1001.1.25883860.1392.22.88.2.5](https://doi.org/10.1001.1.25883860.1392.22.88.2.5) [In Persian].
- Iran Statistics Center (2015). *Statistical Yearbook* [In Persian].
- Khodashahi, A., Rahmani, M. T., and Moderi, M. (2018). Strategic analysis of management challenges of Tehran metropolis with integrated urban management approach. *New Perspectives in Human Geography*, 10(4), 141-162. [10.22034/jumes.2022.1995589.1121](https://doi.org/10.22034/jumes.2022.1995589.1121) [In Persian].
- Kim, Y. M. (2020). Policy Implications of Global Governance through Public Diplomacy Activities, *Journal of Digital Convergence*, 18(5), 139-144. [10.14400/JDC.2020.18.5.139](https://doi.org/10.14400/JDC.2020.18.5.139)
- Koebele EA. Integrating collaborative governance theory with the Advocacy Coalition Framework. *Journal of Public Policy*. 2019;39(1):35-64. [doi:10.1017/S0143814X18000041](https://doi.org/10.1017/S0143814X18000041).
- Mashayikhi, M., Zarkani, S. H., and Khwarazmi, A. A. (2017). Strategic analysis of urban diplomacy of Mashhad metropolis. *Journal of Political Geography*, 3(9), 105-131. <https://doi.org/10.22067/pg.v4i9.77501> [In Persian].
- Pestoff, V., Hulgård, L. Participatory Governance in Social Enterprise. *Voluntas* 27, 1742–1759 (2016). <https://doi.org/10.1007/s11266-015-9662-3>
- Polk, M., & Knutsson, P. (2008). Participation, value rationality and mutual learning in transdisciplinary knowledge production for sustainable development. *Environmental education research*, 14(6), 643-653. <https://doi.org/10.1080/13504620802464841>
- Rakodi, C. (2003). Politics and Performance: The Implications of Emerging Governance Arrangements for Urban Management Approaches and Information Systems. *Habitat International*, 27(4), 523-48. [https://doi.org/10.1016/S0197-3975\(03\)00004-3](https://doi.org/10.1016/S0197-3975(03)00004-3)
- Spies, Y. K. (2019). Structural Diplomacy: Development, Participation and Governance. In *Global South Perspectives on Diplomacy* (pp. 201-250): Springer.
- Van der Pluijm, Rogier, (2007), *City Diplomacy: The Expanding Role of Cities in International Politics*, The Hague, Netherlands Institute of International Relations Clingendael, Clingendael Diplomacy Papers No. 10.
- Walter, U. M., & Petr, C. G. (2000). A template for family-centered interagency collaboration. *Families in Society*, 81(5), 494-503. <https://doi.org/10.1606/1044-3894.1051>
- Ziyari, K. (2015). *Planning new cities, Tehran - 13th edition -: with a biophilic approach (nature-oriented city)* [In Persian].

